

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>

2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 р. № 1 “Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09#Text

4. Практика Конституційного Суду України “Право на повагу до гідності” URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/424-pravo-na-povagu-do-gidnosti>

5. Цивільний Кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року м. Київ № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 08.11.2023).

6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року [rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text) (дата звернення: 08.11.2023).

7. Господарський процесуальний кодекс України від 01 березня 1992 року м. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 08.11.2023).

Катерина ШЕНДАКОВА

викладачка кафедри

адміністративного права та процесу

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ УПОВНОВАЖЕНИХ СУБ'ЄКТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА ЗАХИСТІ ПРАВ ДИТИНИ

«Охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави є основним завданням Національної поліції України» [1]. Перед Національною поліцією стоять надважливі завдання, зокрема й захист прав, свобод та інтересів дитини. Проте виконання визначених завдань ускладнюються, бо причиною цьому є війна.

Після реорганізації в структурі Національної поліції утворений підрозділ – ювенальна превенція, який наділений повноваженнями, що спрямовані на захист прав та свобод дитини. «Певна річ, робота поліції у сфері захисту прав дитини не обмежується діяльністю вказаного підрозділу, проте вони є спеціально уповноваженими» [2].

Поліцейська діяльність підрозділу ювенальної превенції є багатогранною та стосується:

- здійснення превентивної (профілактичної) роботи серед неповнолітніх;
- притягнення неповнолітніх до відповідальності, які є деліктоздатними;
- постановка на профілактичний облік в органі Національної поліції;
- надання необхідної допомоги дітям, що потерпіли від правопорушення, або опинилися в складних життєвих умовах.

Стаття 2 Закону України «Про Національну поліцію» закріплює основні завдання поліції, де зазначається: «забезпечення публічної безпеки і порядку. Така діяльність сприяє безпечному та сталому розвитку дитини в суспільстві та громаді, які її оточують, надає відчуття захищеності та впевненості; охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави – це пріоритетне завдання для органів Національної поліції, оскільки воно невід’ємно пов’язане із забезпеченням прав людини, сформованих у Конституції України; протидія злочинності – передбачає профілактичну роботу поліцейського з дітьми та іншими групами населення, створює умови притягнення винної особи до відповідальності у разі порушення норм чинного законодавства; надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги» [2].

Для роботи поліцейського велике значення має налагодження взаємодії з дітьми. У подальшому це дозволить усунути перешкоди у спілкуванні, налагодити довірчі відносини. Налагоджений зворотній зв’язок із дітьми в майбутньому надасть дітям можливість без страху звертатися до поліції із проханням про допомогу чи повідомленням про правопорушення.

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» сформував такі завдання: «здійснення соціального захисту та профілактика правопорушень серед дітей». Окрім того, основні завдання у згаданому Законі переплітаються із завданнями підрозділів ювенальної превенції» [3], а саме: «Профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення». Одним із прикладів профілактичної роботи під час взаємодії служби у справах дітей та підрозділу ювенальної превенції є: візити до шкіл, участь у шкільних зборах з метою проведення занять для роз’яснення положень національного законодавства; наслідки за вчинені правопорушення, й не лише для школярів, а й для їх батьків (наприклад: «при невиконанні батьківських обов’язків»); індивідуально-профілактична робота з тими школярами, які перебувають на внутрішньо-шкільному обліку (наприклад, як систематичні порушники дисципліни); профілактичний облік тих дітей, що схильні до вчинення правопорушень (що включає заведення обліково-профілактичної справи та внесення відомостей про постановку на облік до інформаційно-пошукової системи «Інформаційного порталу Національної поліції»; протягом року із «дитиною-правопорушником» поліцейськими ювенальної превенції здійснюється індивідуально-профілактична робота).

У взаємодії із соціальними службами підрозділи ювенальної превенції вживають всі необхідні заходи у випадку вчинення відносно дітей «домашнього насильства та жорстокого поводження з ними». До таких

заходів належить: «складення протоколів про адміністративні правопорушення, застосування обмежувальних заходів, а у разі необхідності тимчасове вилучення дітей у батьків-кривдників» [4].

Тож забезпечення та захист прав дитини є важливим напрямом діяльності як держави, так Національної поліції. Проте необхідно враховувати, що в умовах воєнного стану законодавство у сфері забезпечення та захисту прав дитини дещо змінилося; науковці стверджують, що воно значно вдосконалилось, проте необхідно враховувати той факт, що в окремих регіонах нашої країни (непідконтрольних Україні територіях, прифронтових населених пунктах та безпосередньо в зоні бойових дій) втілювати в життя прописані законодавцем норми вкрай складно, а інколи неможливо. Впевнені в тому, що лише чітко координована та законодавчо регламентована робота підрозділів Національної поліції у тісній співпраці з іншими уповноваженими суб'єктами в сфері забезпечення та захисту прав дитини принесе свої позитивні результати. Для того, щоб всі завдання виконувались та плани реалізовувались належно, потрібно лише одне – закінчення війни. І щоб усі діти були в безпеці.

---

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

2. Коломоець Н. В. Основні завдання органів Національної поліції України щодо захисту прав дитини / Коломоець Н. В. // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – 2019. – № 2. – С. 94-97.

3. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей від 24 січня 1995 р. Верховна Рада України. URL: Про органи і служби у справ... | від 24.01.1995 № 20/95-ВР (rada.gov.ua).

4. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 19 грудня 2017 р. № 1044 (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18>.

Анатолій ШИЯН

*старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ЩОДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ, СВОБОД І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ОБВИНУВАЧЕНОГО ПІД ЧАС СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З 24 лютого 2022 року територія України стала зоною особливого правового режиму – воєнного стану, викликаного повномасштабним військовим вторгненням російської федерації. Внаслідок цього перед